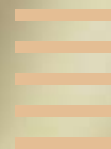

KATOLÍCKA SPOJENÁ ŠKOLA SV. FRANTIŠKA ASSISKÉHO
9. ROČNÍK ZÁKLADNEJ ŠKOLY

Neubližovať človekovi

60

WWW.INIKY.SK

< DNES... >

... sa pozrieme na to, ako tieto
veci vidí

Starý Zákon

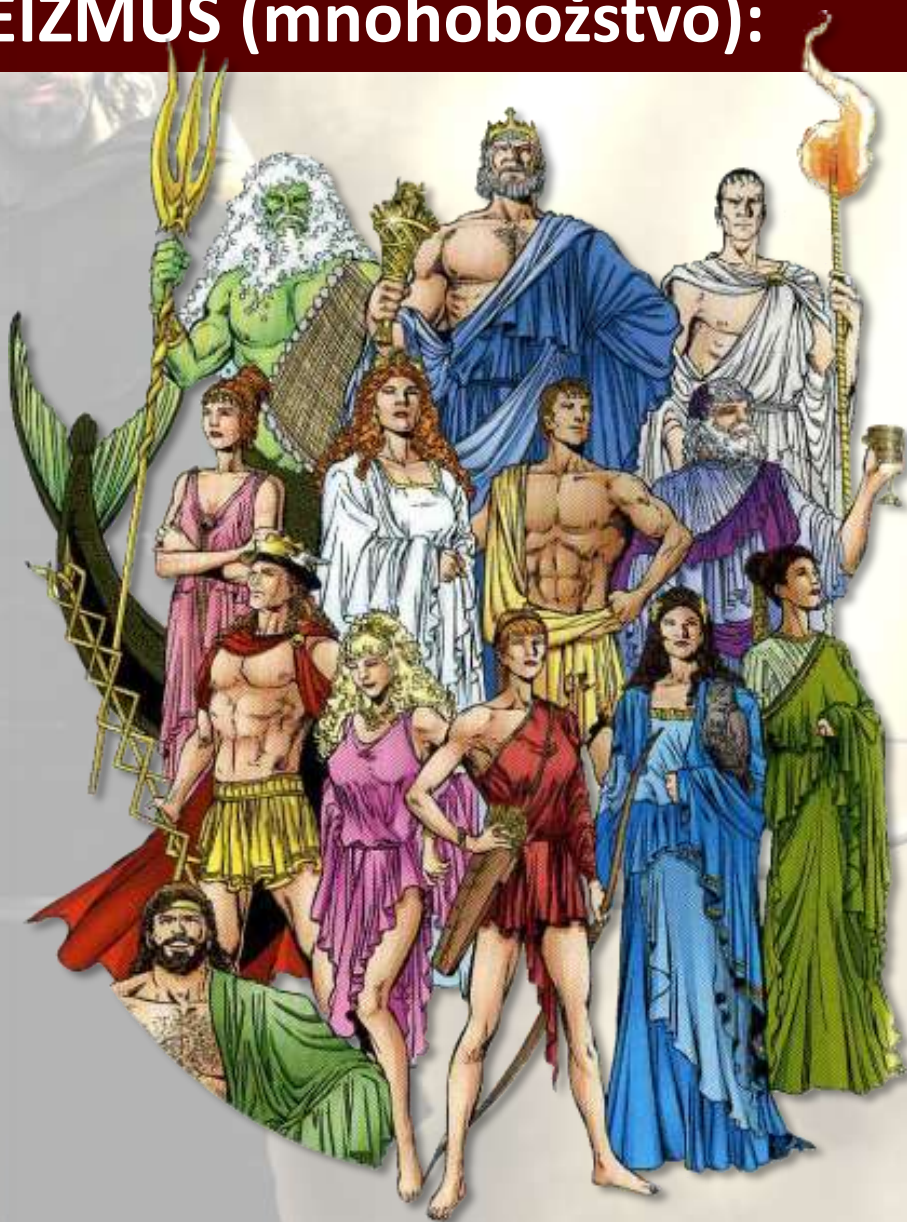

Jedna prevratná novinka...

POHANSKÝ POLYTEIZMUS (mnohobožstvo):

Množstvo rôznych a v podstate často **súperiacich bohov**.

Často dokonca predstava, že každá krajina (kraj) má svoju „**sadu miestnych bohov**“, ktorí vládnu v danom regióne a ktorých tam treba uctievať.

Jedna prevratná novinka...

POHANSKÝ POLYTEIZMUS (mnohobožstvo):

Človek, ktorý spáchal zločin a prehrešil sa voči jednému z bohov, ešte vždy mohol dúfať v priazeň iného, konkurenčného boha (nakoniec, v Grécku mali aj zlodeji svojho ochrancu, boha Herma) – a nakoniec nezáležalo na tom, čo človek urobil, ale na tom, ako si to „vybavil“ s bohmi a či si dokázal získať a udržať ich priazeň...

Jedna prevratná novinka...

POHANSKÝ POLYTEIZMUS (mnohobožstvo):

Výsledkom bol **stav, ktorý viac podporuje rozdelenie**, nepriateľstvo, dokonca rasizmus, pohrdanie inými národmi,...

Vojna sa javí ako boj nielen medzi ľuďmi, ale aj medzi „našími“ a „ich“ bohmi, kde tí silnejší bohovia („naši ☺) dajú svojim oddaným ctiteľom víťazstvo... nasleduje **pohrdanie menejcennými rasami** (so slabšími, porazenými a menejcennými bohmi) – stačí príklad **Rimanov** (otroctvo, mučenie „barbarov“ pri popravách, dobyvačné vojny), či **Aztékov** (masové obetovanie zajatcov „menejcenných národov“ v chrámoch), atď.

Jedna prevratná novinka...

REVOLÚCIA ZO SINAJA

1.

JESTVUJE **LEN JEDINÝ BOH**, KTORÝ JE
SPOLOČNÝM BOHOM **CELÉHO ĽUDSTVA!**

Už to samo by stačilo na to – bez ohľadu na fakt, či nás miluje, alebo nenávidí, pozdvihuje, alebo utláča – **aby sa ľudstvo zjednotilo v spoločnom údele**, spoločnom osude a „čelení“ tomuto Bohu, nech už by bol dobrý, či naopak krutý a zlý...

Jedna prevratná novinka...

REVOLÚCIA ZO SINAJA

1.

JESTVUJE **LEN JEDINÝ BOH**, KTORÝ JE
SPOLOČNÝM BOHOM **CELÉHO ĽUDSTVA!**

2.

BOH JE STVORITEĽ SVETA A ČLOVEKA!

Nezdedil ľudstvo, ani svet – ale **stvoril ich, pretože ich CHCEL!** Svet je dobrý a chcený – nie je to „zlá hmota“ antických Grékov a Rimanov... **Všetci ľudia sú si preto rovní, pretože sú rovnako chcení, rovnako povolaní, rovnako milovaní** jediným spoločným Stvoriteľom!

Jedna prevratná novinka...

REVOLÚCIA ZO SINAJA

1.

JESTVUJE **LEN JEDINÝ BOH**, KTORÝ JE
SPOLOČNÝM BOHOM **CELÉHO ĽUDSTVA!**

2.

BOH JE STVORITEĽ SVETA A ČLOVEKA!

Nezdedil ľudstvo, ani svet – ale **stvoril ich, pretože ich CHCEL!** Svet

TOTO JE ZÁKLAD ZÁPADNEJ CIVILIZÁCIE:

„Všetci ľudia sú rovnako slobodní, na základe prirodzenej slobody a ako takí majú právo na život, kultúru a majetok.“

(dominikán Francisco de Vitoria, c. 1512)

Spolu s ostatnými cirkevnými právníkmi Vitoria *„hájl doktrínu, podle níž jsou všichni lidé stejně svobodní; na základě přirozené svobody člověka hlásali právo domorodců na život, na kulturu a na vlastnictví.“* (Watner, All Mankind Is One) Svá tvrzení podpořil Vitoria argumenty biblickými i rozumovými. Tak *„vybavil svět své doby prvním mistrovským dílem o zákonu národů v míru i ve válce“.* (James Brown Scott)

Jedna prevratná novinka...

REVOLÚCIA ZO SINAJA

1.

JESTVUJE **LEN JEDINÝ BOH**, KTORÝ JE
SPOLOČNÝM BOHOM **CELÉHO ĽUDSTVA!**

2.

BOH JE STVORITEĽ SVETA A ČLOVEKA!

Nezdedil ľudstvo, ani svet – ale **stvoril ich, pretože ich CHCEL!** Svet

TOTO JE ZÁKLAD ZÁPADNEJ CIVILIZÁCIE:

„Pokladáme za samozrejmé pravdy, že všetci ľudia boli stvorení ako seberovní, že ich Stvoriteľ obdaril určitými neodňateľnými právami, medzi ktoré patrí právo na život, slobodu a budovanie osobného šťastia. Že na zabezpečenie týchto práv si ľudia vytvárajú vlády, odvodzujúce svoju oprávnenú moc zo súhlasu tých, ktorým vládnu. Že kedykoľvek začne byť niektorá vláda týmto cieľom na prekážku, ľud má právo zmeniť ju alebo zrušiť a vytvoriť vládu novú, ktorá by sa zakladala na takých zásadách a mala právomoc upravenú takým spôsobom, ako uzná ľud za najvhodnejšie, aby zaručil svoju bezpečnosť a šťastie...“

(Deklarácia nezávislosti Spojených štátov amerických zo 4. júla 1776)

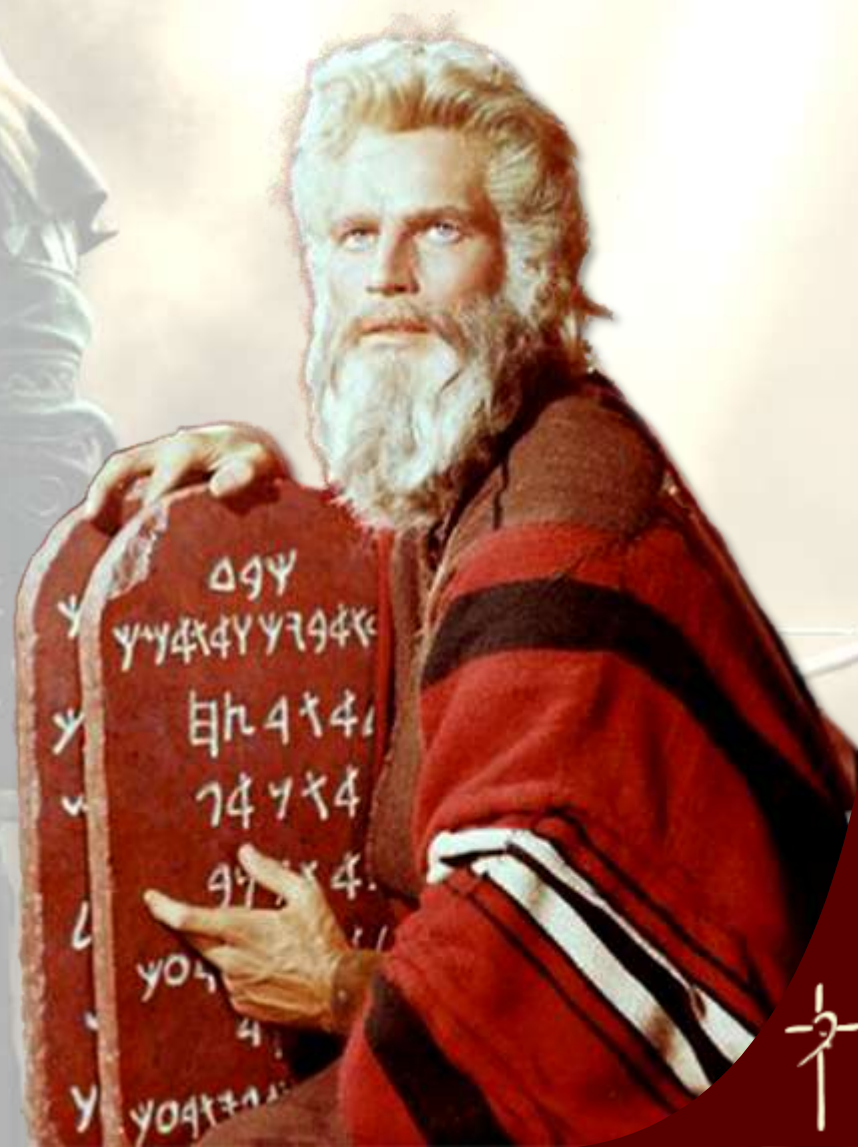
**... NEJAKÉ
OTÁZKY,
POZNÁMKY,
POSTREHY,
PRIPOMIENKY?**

Pohľad Starého zákona...

... potom **vychádza z tejto skutočnosti** jediného Boha – Stvoriteľa

a **stanovuje morálny systém**, ktorý sa hlboko osvedčil počas nasledovných tisícročí.

Štyri hlavné princípy

Starozákonné
pravidlá
správania sa voči
ostatným
nájomníkom v
Božom dome –
svete – by sme
mohli zhrnúť do
štyroch
princípov:

- **Neubližovanie**
- **Spravodlivosť**
- **Solidarita**
- **Veľkorysosť**

**... NEJAKÉ
OTÁZKY,
POZNÁMKY,
POSTREHY,
PRIPOMIENKY?**

>>> – Dnešná téma – <<<

Neubližovanie človekovi!

NEZABIJEŠ!

Cena ľudského života

V presnom znení slovo znamená: „**Nezavraždíš!**“ Biblia si jasne uvedomovala dve veci:

- V „nevykúpenom svete“ **nie je možné sa občas vyhnúť zákonnej obrane** – formou vojny, alebo nevyhnutnej popravy.
- **Na druhej strane vražda (zámerné chcenie niekoho zabiť) je neprípustná za akýchkoľvek okolností.**

Ochrana života je základnou požiadavkou akejkoľvek civilizácie.

Biblia túto ochranu vzťahuje **na všetkých – vrátane cudzincov.**

Súčasne **podporuje ochranu ľudskej dôstojnosti**, napríklad zákonom o povinnom prepustení otrokov...

DESATORO

4. Cti svojho otca a svoju matku, aby si dlho žil na zemi, ktorú ti dá Pán, tvoj Boh!

5. **Nezabiješ!**

6. Nescudzoložíš!

7. Nepokradneš!

8. Nevyslovíš krivé svedectvo proti svojmu blížnemu!

9. + 10. Nepožiadaš dom svojho blížneho, ani nepožiadaš manželku svojho blížneho, ani jeho sluhu, ani jeho slúžku, ani vola, ani osla, ani nič, čo je tvojho blížneho!

(Ex 20,12–17)

Starý Zákon odmíeta:

- **vraždu** – chcené zabitie iného človeka. Súčasne rieši aj otázku neúmyselného zabitia.
- **potrat** – pretože je tiež celkom obyčajnou vraždou nenarodeného dieťaťa
- **ublíženie na zdraví** – je v podstate podobným činom, ako vražda
- **ľudské obete** – čím sa Izrael líšil od väčšiny náboženstiev vo svojom okolí a nielen tam.

DESATORO

4. Cti svojho otca a svoju matku, aby si dlho žil na zemi, ktorú ti dá Pán, tvoj Boh!

5. **Nezabiješ!**

6. Nescudzoložíš!

7. Nepokradneš!

8. Nevyslovíš krivé svedectvo proti svojmu blížnemu!

9. + 10. Nepožiadaš dom svojho blížneho, ani nepožiadaš manželku svojho blížneho, ani jeho sluhu, ani jeho slúžku, ani vola, ani osla, ani nič, čo je tvojho blížneho!

(Ex 20,12–17)

NEZABIJEŠ!

KKC

OCHRANA A HODNOTA ŽIVOTA

2258 „**Ľudský život je posvätný**, pretože už od svojho začiatku vyžaduje stvoriteľské pôsobenie Boha a navždy zostáva v osobitnom vzťahu k Stvoriteľovi, svojmu jedinému cieľu. Jedine Boh je Pánom života od jeho začiatku až do jeho konca: **nikto a za nijakých okolností si nemôže nárokovať právo priamo zničiť nevinnú ľudskú bytosť.**“

2261 Sväté písmo spresňuje zákaz piateho prikázania: „**Nezabiješ nevinného ani spravodlivého**“ (Ex 23, 7). **Úmyselná vražda nevinného** závažne protirečí dôstojnosti ľudskej bytosti, „zlatému pravidlu“ a svätosti Stvoriteľa. Zákon, ktorý takúto vraždu zakazuje, má všeobecnú platnosť: **zaväzuje všetkých a každého, vždy a všade.**

2268 Piate prikázanie **zakazuje ako ťažko hriešnu priamu a úmyselnú vraždu.**

NEZABIJEŠ!

KKC

OCHRANA A HODNOTA ŽIVOTA

2268 Vražda **novonarodeného dieťaťa, bratovražda, vražda rodiča, manžela alebo manželky** sú **osobitne ťažké zločiny**, pretože trhajú prirodzené zväzky.

Eugenické dôvody alebo dôvody verejnej hygieny nemôžu ospravedlniť nijakú vraždu, ani keby ju prikazovala verejná moc.

A je jedno, či je smrť spôsobená nami priamo, alebo nepriamo:

2269 Piate prikázanie zakazuje **robiť niečo s úmyslom nepriamo spôsobiť smrť nejakej osoby**. Morálny zákon zakazuje **vystaviť niekoho bez závažného dôvodu nebezpečenstvu smrti**, ako aj **odmietnuť pomoc** osobe, ktorá je v nebezpečenstve.

NEZABIJEŠ!

KKC

A ČO ZABITIE V SEBAOBRANE?

2263 Oprávnená obrana osôb a spoločností **nie je výnimkou** zo zákazu zabitia nevinného, ktoré je úmyselnou vraždou. „Z konania... toho, kto bráni seba samého, môže vzniknúť dvojaký následok: jedným je zachovanie vlastného života, druhým zabitie útočníka.“ „**Nič neprekáža tomu, aby jeden čin mal dva následky, z ktorých iba jeden je úmyselný, kým druhý je mimo úmyslu.**“

Inými slovami, **rozdiel medzi vraždou a zabitím v sebaobrane** je ten, že v prípade vraždy je zabitie **chcené**, **v prípade sebaobrany je človek k obrane donútený a zabitie je nechcený** (ale naozaj nechcený!) **efekt sebaobrany**, ktorému sa brániaca strana v tomto smere do poslednej chvíle usilovala vyhnúť a ktorého maximálne ľutuje.

2264 Ak niekto pri obrane svojho života používa väčšie násilie, ako je potrebné, je to **nedovolené**. Ak však umiernené odráža násilie, obrana je dovolená...

NEZABIJEŠ!

KKC

DOKONCA NIEKEDY POVINNOSŤ!

2265 Oprávnená obrana môže byť nielen právom, ale aj vážnou povinnosťou pre toho, kto je zodpovedný za život iných. Obrana spoločného dobra vyžaduje zneškodnenie nespravodlivého útočníka. Z toho dôvodu majú právoplatní predstavitelia moci právo použiť zbrane, aby odrazili útočníkov na občiansku spoločnosť, ktorá je zverená ich zodpovednosti.

NEZABIJEŠ!

KKC

TRESTANIE VINNÍKA A TREST SMRTI

2266 Právoplatná **verejná moc** má právo a povinnosť uložiť tresty primerané závažnosti zločinu. Trest má predovšetkým za cieľ **napraviť** neporiadok spôsobený previnením. Keď ho vinník prijme dobrovoľne, trest nadobúda hodnotu **odpykania**. Okrem obrany verejného poriadku a ochrany bezpečnosti osôb má trest aj **liečebný** cieľ; nakoľko je možné, má prispieť k náprave vinníka.

TREST by teda mal vždy spĺňať tri podmienky:

- **NAPRAVIŤ**, alebo vynahradiť spôsobené zlo;
- **POKÁNIE** vinníka (odpykanie) a z neho plynúce
- **NAPRAVENIE** vinníka

VÝNIMKOU je **TREST SMRTI**, kde zmyslom nie je náprava vinníka, ale obrana spoločnosti:

2267 Za predpokladu, že sa plne zistila totožnosť a zodpovednosť vinníka, tradičné učenie Cirkvi nevyklučuje použitie trestu smrti, **ak by bol jedinou možnou cestou na účinnú obranu ľudských životov pred nespravodlivým útočníkom**. Ak však na obranu a na ochranu bezpečnosti osôb pred útočníkom stačia nekrvavé prostriedky, verejná moc má použiť iba tie...

**... NEJAKÉ
OTÁZKY,
POZNÁMKY,
POSTREHY,
PRIPOMIENKY?**

ZÁMERNÝ POTRAT

2270 Ľudský život treba **absolútne rešpektovať a chrániť už od chvíle počatia**. Ľudskej bytosti už od prvej chvíle jej jestvovania treba priznať práva osoby, medzi ktorými je nedotknuteľné právo každej nevinnej bytosti na život.

2271 Cirkev už **od prvého storočia učila, že každý vyvolaný potrat je morálne zlo**. Toto učenie sa nezmenilo. Ostáva nemenné. **Priamy potrat, to znamená chcený ako cieľ alebo ako prostriedok, závažne protirečí morálnemu zákonu.**

2272 Formálna (**vedomá a dobrovoľná**, a nie iba materiálna) spolupráca pri potrate je **ťažký hriech**. Cirkev trestá tento zločin proti ľudskému životu kánonickým trestom **exkomunikácie**.

2274 Keďže sa s **embryom** má už od počatia zaobchádzať ako s osobou, **treba ho chrániť** v jeho neporušiteľnosti, **liečiť** ho a uzdraviť, pokiaľ je to možné, ako každú inú ľudskú bytosť.

ZÁMERNÝ POTRAT

2270 Ľudský život trel **chvíle počatia**. Ľudske treba priznať práva os každej nevinnej bytos

2271 Cirkev už **od prv** je **morálne zlo**. Toto u potrat, to znamená ch protirečí morálnemu z

2272 Formálna (**vedo** spolupráca pri potrate proti ľudskému životu

2274 Keďže sa s **embr** osobou, **treba ho chrá** uzdraviť, pokiaľ je to

SPOLOČENSKÁ NEBEZPEČNOSŤ:

„Vo chvíli, keď pozitívny zákon zbavuje nejakú skupinu ľudských bytostí ochrany, ktorú im má občianske zákonodarstvo poskytnúť, štát popiera rovnosť všetkých pred zákonom. Keď štát nedáva svoju moc do služieb práv všetkých občanov a najmä tých najslabších, sú tým ohrozené samotné základy právneho štátu... Ako dôsledok rešpektovania a ochrany, ktoré treba priznať ešte nenarodenému dieťaťu už od chvíle jeho počatia, má zákon stanoviť primerané trestné sankcie za každé úmyselné porušenie jeho práv.“

(inštrukcia Donum vitae 3)

ť už od
vovania
el'né právo

aný potrat
nné. Priamy
ok, závažne

álna)
to zločin
ácie.

ať ako s
ho a
st.

NEZABIJEŠ!

KKC

ZÁMERNÝ POTRAT

2270 Ľudský život trel
chvíle počatia. Ľudske
treba priznať práva os

SPOLOČENSKÁ NEBEZPEČNOSŤ:

„Vo chvíli, keď pozitívny zákon
zjavuje niekú skupinu ľudských

ť už od
vovania
el'né právo

Od toho treba ale odlišovať

NEPRIAMY POTRAT,

ktorý sa **dostavuje ako nevyhnutný, ale nechcený efekt liečby ťažko chorej matky**, bez ktorej liečby by naisto zomrela.

V tomto prípade potratenie je len vedľajším a nechceným efektom a ako taký (podobne ako zabitie v zákonitej sebaobrane, kde cieľom nie je protivníka zabiť, ale ubrániť sa) môže byť prípustný...

potrat
é. Priamy
závažne

a)
zločin
e.

2274 Keďže sa s **embr**
osobou, **treba ho chrá**
uzdraviť, pokiaľ je to

*primerané trestné sankcie za každé
úmyselné porušenie jeho práv.“*

(inštrukcia Donum vitae 3)

at' ako s
ho a
st'.

**... NEJAKÉ
OTÁZKY,
POZNÁMKY,
POSTREHY,
PRIPOMIENKY?**

EUTANÁZIA

2277 Priama eutanázia – nech by na ňu boli akékoľvek dôvody a použili sa akékoľvek prostriedky – spočíva v usmrtení telesne alebo mentálne postihnutých, chorých alebo umierajúcich. **Je morálne neprijateľná.**

2278 Prerušenie nákladných, nebezpečných, mimoriadnych alebo vzhľadom na očakávané výsledky neúmerných liečebných procedúr môže byť oprávnené. Je to odmietnutie „liečby za každú cenu“. Nechce sa tým spôsobiť smrť, iba sa prijme, že jej nemožno zabrániť. Rozhodnutie má urobiť chorý, ak je na to oprávnený a je toho schopný; v inom prípade tí, ktorí sú na to oprávnení podľa zákona, pričom majú vždy rešpektovať rozumnú vôľu a oprávnené záujmy chorého.

2279 Používanie utišujúcich liekov na zmiernenie utrpenia umierajúceho, hoci aj s rizikom, že sa mu tým skráti život, môže byť morálne v zhode s ľudskou dôstojnosťou, ak nie je smrť chcená ani ako cieľ, ani ako prostriedok, ale sa iba predvída a pripúšťa sa ako nevyhnutná.

STAROSTLIVOSŤ O ZDRAVIE

NA JEDNEJ STRANE:

2289 Morálka síce nabáda k rešpektovaniu telesného života, ale **nerobí z neho absolútnu hodnotu**. Stavia sa proti novopohanskej mentalite, ktorá sa snaží rozvíjať kult tela, všetko mu obetovať, zbožňovať telesnú dokonalosť a športový úspech.

NA DRFUHEJ STRANE:

2288 Život a telesné zdravie sú vzácne dary, ktoré nám Boh zveril. **Máme sa o ne rozumne starať** a brať pritom do úvahy potreby iných a spoločné dobro.

2290 Čnosť miernosti robí človeka schopným vyhýbať sa každému prekročeniu miery, nemiernemu užívaniu jedla, alkoholu, tabaku a liekov. Tí, čo v stave opitosti alebo prepiatou záľubou v rýchlosti ohrozujú na cestách, na mori alebo vo vzduchu bezpečnosť iných i svoju vlastnú, sa ťažko previňujú.

**... NEJAKÉ
OTÁZKY,
POZNÁMKY,
POSTREHY,
PRIPOMIENKY?**

NEZABIJEŠ!

KKC

NEZABIJEŠ DUŠU BLÍŽNEHO SVOJHO!

2284 Pohoršenie je postoj alebo správanie, ktoré **privádza druhého k páchaniu zla**. Kto pohoršuje, stáva sa pokušiteľom svojho blížneho. Spôsobuje škodu čnosti a počestnosti; môže strhnúť svojho blížneho do duchovnej smrti. **Pohoršenie je ťažkým previnením, keď niekto svojím konaním alebo zanedbaním vedome a dobrovoľne privádza druhého k ťažkému prehrešeniu.**

2287 Kto používa moc, ktorou disponuje, takým spôsobom, že podnecuje k páchaniu zla, previňuje sa pohoršením a je zodpovedný za zlo, ktoré priamo alebo nepriamo podporoval.

2285 Pohoršenie nadobúda osobitnú závažnosť vzhľadom na autoritu tých, ktorí ho dávajú, alebo na slabosť tých, ktorí mu podliehajú. ... pohoršenie je závažné, keď ho dávajú tí, ktorí od prírody alebo na základe poslania majú povinnosť učiť a vychovávať iných.

NEZABIJEŠ!

KKC

NEZABIJEŠ DÔSTOJNOSŤ BLÍŽNEHO SVOJHO!

2297 Únosy a odvedenie rukojemníkov šíria teror a hrozbami robia neprípustný nátlak na obete. Sú morálne nedovolené. **Terorizmus** sa bez rozdielu vyhráža, zraňuje a zabíja; závažne odporuje spravodlivosti a láske. **Mučenie**, pri ktorom sa používa telesné alebo morálne násilie, aby sa vynútilo priznanie, aby sa potrestali vinníci, zastrašili protivníci alebo ukojila nenávisť, je v rozpore s úctou k ľudskej osobe a k ľudskej dôstojnosti. **Priamo chcené amputácie, mrzačenia alebo sterilizácie** nevinných osôb, ak nejde o lekárske indikácie prísne terapeutickkej povahy, sú v rozpore s morálnym zákonom.

2299 Umierajúcim treba venovať pozornosť a starostlivosť, aby sa im pomohlo prežiť posledné chvíle dôstojne a v pokoji. Ich príbuzní im majú pomáhať modlitbou. Majú sa postarať, aby chorí prijali vo vhodnom čase sviatosti, ktoré pripravujú na stretnutie so živým Bohom.

**... NEJAKÉ
OTÁZKY,
POZNÁMKY,
POSTREHY,
PRIPOMIENKY?**

??? – OTÁZKA ZNIE... – ???

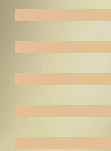
Ako by ste z hľadiska týchto kritérií hodnotili:

- **Slovensko** ako **ŠTÁT**
- **Slovensko** ako **SPOLOČNOSŤ** a jej všeobecné názory, kultúru,...
- Túto **školu** a svoju **triedu**
- Samých **seba**?

ČO BY STE (SI) ODPORÚČALI ZMENIŤ?

KATOLÍCKA SPOJENÁ ŠKOLA SV. FRANTIŠKA ASSISKÉHO
9. ROČNÍK ZÁKLADNEJ ŠKOLY

KONIEC

WWW.INIKY.SK